

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2025-57-9,25C
Rīgā

03.06.2026.

Nr. 6-6/30

[Personai A]
[pasta adrese]

Tieslietu ministrijai
pasts@tm.gov.lv

zināšanai: Ieslodzījuma vietu pārvaldei
pasts@iev.gov.lv

Rīgas Centrālcietumam
rigas.centralcietums@iev.gov.lv

Par ieslodzītā tiesībām uz reliģiskās brīvības paušanu cietumā

Tiesībsarga birojā 28.08.2025. tika saņemts Jūsu iesniegums (Nr. 1435), kurā norādījāt, ka attiecīgajā brīdī atradāties apcietinājumā Rīgas Centrālcietumā. Jums kā islāmticīgai personai (musulmanim) ieslodzījuma laikā nākas saskarties ar virkni sarežģījumu aktīvi paust savu reliģisko pārliecību. Lai arī izjūtat Rīgas Centrālcietuma darbiniekos pretīmnākšanu, izpratni un izpalīdzību, kā arī Jums nav pretenziju pret kādu konkrētu personu, tomēr uzskatāt, ka cietumos nav pilnīgas izpratnes par aktīvi praktizējošo islāmticīgo personu reliģiskajām vajadzībām. Vēlaties panākt virkni izmaiņu apcietinājuma izpildē, kas veicinātu islāmticīgo personu lielāku reliģisko izpausmju brīvību cietumā.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 11. pantā noteiktajām funkcijām, tiesībsargs veicina privātpersonas cilvēktiesību aizsardzību. Jūsu aprakstītajā gadījumā ir pamats vērtēt islāmticīgo ieslodzīto tiesības

uz reliģisko brīvību ieslodzījuma laikā, kas atrunātas Satversmes¹ 99. pantā, kā arī starptautiskajos dokumentos - Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas² 9. pantā.

Faktisko un juridisko apstākļu analīze

Uz Jūsu saņemtā iesnieguma pamata 23.09.2025. tika ierosināta pārbaudes lieta Nr. 2025-57-9,25C ar mērķi izvērtēt, vai Rīgas Centrālcietuma administrācijas rīcība nepamatoti neierobežo Jūsu tiesības uz reliģisko brīvību un tās izpausmēm. Pārbaudes lietā ir apskatīta gan Jūsu konkrētā situācija, gan arī vērtētas reliģiskās izpausmes robežas ieslodzījuma laikā to plašākā izpratnē.

Pārbaudes lietas laikā lūdzu ieslodzījuma vietu pārvaldi un Rīgas Centrālcietumu sniegt gan konkrētu ar Jūsu situāciju saistīto informāciju, gan paust viedokli par reliģiskās brīvības izpausmju ierobežojumiem un niansēm ieslodzījuma vietās kontekstā ar ieslodzīto režīma prasībām.

[1] Tiesību uz reliģisko brīvību ieslodzījumā juridiskais ietvars

[1.1] Satversmes 99. panta pirmais teikums noteic, ka ikvienam ir tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību. Minētajā teikumā iekļautā reliģijas brīvības klauzula nosaka ikviena tiesības uz reliģijas brīvību. Šīs tiesības ir vienas no pirmās paaudzes fundamentālākajām cilvēktiesībām līdztekus citām brīvībām. Domas, apziņas un reliģijas brīvība līdz ar vārda, biedrošanās un citām brīvībām un tiesībām cilvēkam ir vitāli nepieciešamas, lai varētu justies brīvs. Reliģijas brīvības princips tiek ievērots visās demokrātiskajās valstīs un tiek uzskatīts par vienu no demokrātiskās sabiedrības pamatpostulātiem.³ Šo tiesību reliģiskā dimensija ir svarīgs elements, kas veido ticīgo identitāti un dzīves uzskatus, bet tā ir vērtība arī ateistiem, agnostiķiem, skeptiķiem un nepārliecinātajiem⁴. Arī Latvijai saistošās starptautiskās cilvēktiesību normas Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – Konvencijas) 9. pantā un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām⁵ (turpmāk – Pakts) 18. pantā paredz analogas tiesības.

¹ [Satversme](#): Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis 43, 01.07.1993., Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 6, 31.03.1994., Pieņemts: 15.02.1922. Stājās spēkā: 07.11.1922.

² [Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija](#): Eiropas Padomes konvencija. Pieņemts: 04.11.1950. Stājas spēkā: 27.06.1997. Latvijas Vēstnesis Nr.143/144, 13.06.1997. Pievienošanās: 27.06.1997.

³ Latvijas Republikas Satversmes komentāri VII nodaļa Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā redakcijā. Rīga, Latvijas Vēstnesis, 2011., 321.lpp (5.punkts)

⁴ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 13.12.2001. sprieduma [lietā Nr.45701/99](#) „Metropolitan Church of Bessarabia and Others v.Moldova”, 114.punkts

⁵ [Starptautiskais pakts par pilsonu un politiskajām tiesībām](#): ANO pakts. Pieņemts: 16.12.1966. Stājas spēkā: 14.07.1992. Latvijas Vēstnesis, Nr.61, 23.04.2023. Pievienošanās: 14.04.1992.

[1.2] Uz Pakta pamata izveidotā ANO Cilvēktiesību komiteja, analizējot Pakta 18. panta saturu, savā 30.07.1993. Vispārīgajā komentārā Nr. 22 atzinusi, ka reliģijas brīvība ietver plašu darbību spektru ⁶.

Reliģijas brīvība sastāv no divām daļām – iekšējās ticības, kas attiecas uz personas *forum internum* un ir absolūta tiesība, jo katram ir tiesības ticēt vai neticēt kam tas vēlas, un reliģiskās pārliecības izpaušanas, kas nav absolūta tiesība⁷. Konvencijas 9. pantā un Pakta 18. pantā norādīts, ka reliģiskās pārliecības paušana ietver kultu piekropšanu, reliģisku un rituālu ceremoniju izpildīšanu un mācību sludināšanu. ANO Cilvēktiesību komiteja Vispārējā komentārā Nr. 22 par tiesībām uz domu, apziņas un reliģijas brīvību norādījusi, ka reliģiskās pārliecības paušana ietver arī reliģisko priekšmetu lietošanu⁸. Reliģijas brīvības izpausmes var ietvert arī tādas paražas kā ēšanas noteikumu ievērošana, atšķirīga apģērba vai galvassegas valkāšana, noteiktas valodas lietošana u.c. Vēlme rīkoties atbilstoši reliģiskajai pārliecībai vai paust savus reliģiskos uzskatus balstās reliģiskajā mācībā. No tiesību viedokļa katrā gadījumā ir izvērtējams, vai konkrētā izpausme ietilpst reliģiskās brīvības tvērumā un līdz ar to ir aizsargājama vai ne.

[1.3] ANO speciālā ziņotāja par reliģijas un ticības brīvību Asma Jahangir norādījusi, ka brīvības atņemšanas iestādes apstākļi un šo iestāžu amatpersonu rīcība var radīt nepamatotus reliģijas brīvības ierobežojumus. Tādēļ ieslodzītie tiek izcelti kā īpaši neaizsargāta kategorija, kas biežāk saskaras ar šo pamattiesību aizskārumiem⁹. Arī ANO Cilvēktiesību komiteja Vispārējā komentāra Nr. 22 8. punktā uzsvērts, ka ieslodzītie, kam jau ir noteikti tiesiski ierobežojumi, tomēr turpina baudīt tiesības uz reliģiskās pārliecības paušanu, ciktāl tas ir iespējams saistībā ar ierobežojumu specifisko dabu.

[1.4] Lai arī reliģiskās pārliecības un ticības brīvībai ir būtiska vieta cilvēktiesību kopumā, jo tā veido cilvēka personīgo identitāti, tomēr tiesības uz reliģisko brīvību nav absolūtas un var tikt ierobežotas likumā paredzētajā kārtībā tai apmērā, kas ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, lai nodrošinātu sabiedrisko drošību, saglabātu sabiedrisko kārtību, aizsargātu veselību vai morāli, vai aizsargātu citu

⁶ [CCPR General Comment No. 22: Article 18 \(Freedom of Thought, Conscience or Religion\) | Refworld](#), ANO Cilvēktiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr.22 par tiesībām uz domu, apziņas un reliģijas brīvību. UNCHR, 30.07.1993.

⁷ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 06.05.2010. spriedums lieta Nr. A42446907 (SKA-160/2010)

⁸ [CCPR General Comment No. 22: Article 18 \(Freedom of Thought, Conscience or Religion\) | Refworld](#), ANO Cilvēktiesību komitejas Vispārējais komentārs Nr.22 par tiesībām uz domu, apziņas un reliģijas brīvību. UNCHR, 30.07.1993. 4.punkts

⁹ [ANO speciālās ziņotājas par reliģijas un ticības brīvību 17.07.2009. pagaidu ziņojuma par visu formu reliģiskās neiecietības izskaušanu](#) . UN General assambly.19.–20. punkts

cilvēku tiesības un brīvības¹⁰. To nosaka arī Satversmes 116. pants. Arī no Satversmes tiesas atziņām izriet, ka reliģijas brīvība sevī ietver tiesības uz iekšējo ticību, kas ir absolūtas tiesības, un tiesības uz reliģiskās pārliecības paušanu, kas nav absolūtas tiesības. Reliģiskās pārliecības paušanu var ierobežot ar likumu tiktāl, ciktāl tas nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, lai uzturētu sabiedrisko drošību, aizsargātu sabiedrisko kārtību, veselību, tikumību vai arī citu cilvēku tiesības un brīvības¹¹. Tiesības nodoties reliģijai nav absolūtas. Notiesātajiem šīs tiesības var ierobežot, ja tās nav savienojamas ar īpašajiem brīvības atņemšanas iestādes apstākļiem.

[1.5] Viens no pamatprincipiem, kas ietverts Eiropas Padomes Ministru komitejas 11.01.2006. rekomendācijā Rec(2006)2 "Eiropas cietumu noteikumi" (turpmāk – Eiropas Cietumu noteikumi), nosaka, ka notiesātie saglabā visas savas pamattiesības, un šo pamattiesību ierobežojumiem jābūt samērīgiem ar sabiedrības ieguvumu un noteiktiem minimālajā iespējamā apmērā¹². Par ierobežojuma leģitīmo mērķi ir atzīstama pienācīgas kārtības uzturēšana brīvības atņemšanas iestādē, ciktāl tā vērsta uz citu notiesāto un personāla tiesību un drošības aizsardzību.

[1.6] Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē ir atzīts ka, neskatoties uz valstij atstāto rīcības brīvību, ja iestāde neatrod taisnīgu līdzsvaru starp cietuma administrācijas interesēm un prasītāju, proti, tiesības paust savu reliģiju caur reliģijas noteikumu ievērošanu, tiek pārkāpts Konvencijas 9. pants¹³.

Vērtējot tiesību uz reliģiskās pārliecības brīvības juridisko ietvaru ieslodzījuma vietā, secinu, ka ikvienam iedzīvotājam ir tiesības izvēlēties savu ticību, piekrist tās mācībai un vērtībām. Iekšējā cilvēka reliģiskā ticība nevar tikt ārēji ierobežota. Tomēr valsts pie noteiktiem apstākļiem var pieņemt tiesību normas un veikt pasākumus, kas ierobežo reliģiskās pārliecības ārējās izpausmes, ciktāl tas nepieciešams citu būtisku cilvēktiesību nodrošināšanai.

[1.7] Nacionālā līmenī ieslodzīto tiesības uz reliģijas brīvības izpausmēm cietumos apcietinājuma gadījumā nosaka Apcietinājumā turēšanas kārtības likums¹⁴, bet notiesātajiem Latvijas Sodu izpildes kodekss¹⁵ un no šiem likumiem izrietošie Ministru kabineta noteikumi. Apcietinājumā turēšanas

¹⁰ [Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija](#): Eiropas Padomes konvencija. Pieņemts: 04.11.1950. Stājas spēkā: 27.06.1997. Latvijas Vēstnesis Nr.143/144, 13.06.1997. Pievienošanās: 27.06.1997., 9.panta otrā daļa

¹¹ Latvijas Republikas Satversmes tiesas 18.03.2011. spriedums lietā [Nr.2010-50-03](#)

¹² [Ieteikums Rec\(2006\)2 dalībvalstīm par Eiropas cietumu noteikumiem](#) . Eiropas Padome, 11.01.2006.

¹³ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 07.12.2010. spriedums lietā [Nr.18429/06](#) "Jakóbski pret Poliju". 54.punkts Spriedumā analizēts jautājums par cietuma pienākumu nodrošināt speciālu reliģiskiem uzskatiem atbilstošu diētu, ciktāl tas ir valsts iespējās un nerada nesamērīgu slogu administrācijai.

¹⁴ [Apcietinājumā turēšanas kārtības likums](#). Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis Nr.103. 04.07.2006. Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 15, 10.08.2006. Pieņemts: 22.06.2006. Stājas spēkā: 10.08.2006.

¹⁵ [Latvijas Sodu izpildes kodekss](#). Latvijas Republikas likums. Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1, 01.01.1971. Pieņemts:23.12.1970. Stājas spēkā: 01.04.1971.

kārtības likums 27. pantā paredz apcietinātā garīgo aprūpi, ko veic ieslodzījuma vietu pārvaldes kapelāna dienests (kapelāni), pēc nepieciešamības pieaicinot dažādas ticības garīdzniekus. Kārtību, kādā apcietinātajam atļauts tikties ar garīdznieku un piedalīties reliģisko organizāciju reliģiskajās darbībās, nosaka izmeklēšanas cietuma iekšējās kārtības noteikumi. Minētā likuma 27¹. pants atrunā apcietinātā tiesības apmeklēt reliģiskos pasākumus vai individuāli tikties ar garīdznieku, ja vien procesa virzītājs nav noteicis šādu aizliegumu, vai arī ierobežojums ir nepieciešams citu objektīvu iemeslu dēļ. Ministru kabineta 27.11.2007. Noteikumi Nr. 800 "Izmeklēšanas cietuma iekšējās kārtības noteikumi"¹⁶ (turpmāk – Noteikumi Nr. 800) VII nodaļā atrunā reliģisko pasākumu kārtību cietumā. Vienlaikus Noteikumu Nr.800 56¹. punkts paredz iespēju, saņemot izmeklēšanas cietuma priekšnieka atļauju, kamerā glabāt reliģiskos priekšmetus, ja viņam tie nodoti pienesumā vai sūtījumā atbilstoši šajos noteikumos minētajiem nosacījumiem.

Līdzīga tiesību uz reliģiskās pārliecības brīvību baudīšanas kārtība ir atrunāta arī attiecībā uz notiesātajām personām Latvijas Sodų izpildes kodeksā un ar to saistītajos Ministru kabineta 26.08.2025. noteikumos Nr. 523 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi”¹⁷ (turpmāk – Noteikumi Nr. 523).

[1.8] Jūsu iesniegumā aprakstītā situācija ir saistīta ar apcietinājuma izpildi, tāpēc atzinumā aplūkotie jautājumi tiek skatīti no apcietinātā perspektīvas. Tomēr atzīmējams, ka tiesības uz reliģijas brīvību un tās izpausmes principi ieslodzījumā būtiski nav atšķirīgi no personas tiesiskā statusa, izņemot aspektus, kas ir tipiski apcietinājuma vai soda izpildei, kā piemēram, izmeklēšanas interešu nodrošināšana apcietinājuma posmā.

[2] Faktisko apstākļu analīze

Iesniegumā norādījāt, ka kopumā Rīgas Centrālcietuma darbinieki ir izprotoši un pretimnākoši jautājumos, kas saistīti ar Jūsu reliģiskās pārliecības izpausmēm. Tomēr ir aspekti, kurus vēlaties uzlabot, lai veicināt vēl plašāku reliģiskās pārliecības brīvību un tās izpausmes Rīgas Centrālcietumā.

[2.1] Iesniegumā norādāt, ka islāmticīgajiem ēdienā atļauts lietot speciālā veidā nokautu lopu (halal) gaļu, kā arī nedrīkst ēst cūkgaļu. Rīgas Centrālcietumā ēdiena pagatavošanai izmantojamā gaļa nav pieļaujama Jūsu uzturā, jo dzīvnieks nav nokauts atbilstoši islāmticības prasībām. Tāpēc Jums nākas

¹⁶ Ministru kabineta 27.11.2007. noteikumi Nr.800 [Izmeklēšanas cietuma iekšējās kārtības noteikumi](#). Latvijas Vēstnesis Nr.193., 30.11.2007. Pieņemts: 27.11.2007. Stājas spēkā: 01.12.2007.

¹⁷ Ministru kabineta 26.08.2025. noteikumi Nr.523 [Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi](#). Latvijas Vēstnesis Nr.164, 27.08.2025. Pieņemts:26.08.2025. Stājas spēkā:28.08.2025.

izvēlēties veģetāro ēdienkarti. Regulāri naudas pārvedumi iepirkumiem veikalā, piemēram, zivju konservu iegādei, netiekot saņemti, jo Latvijā nav radnieku vai labu draugu, kas to veiktu. Vēlaties panākt, lai cietuma ēdiena klāstā būtu iekļauta, kā arī cietuma veikalā būtu nopērkama islāmticīgajiem piemērota (halal) gaļa un tās produkti.

[2.1.1.] Eiropas Cilvēktiesību tiesa virknē spriedumu ir analizējusi reliģiskās izpausmes jautājumu un ir atzinusi, ka reliģiskajai pārliecībai atbilstoša uztura lietošana kā atsevišķa reliģijas izpausmes sastāvdaļa ietilpst reliģijas brīvības tvērumā¹⁸. Arī Latvijas tiesu praksē ir atzīts, ka islāmticīgo reliģijas brīvības tvērumā ietilpst tādas paražas kā ēšanas noteikumu ievērošana. Tas ietver aizliegumu lietot uzturā cūkgaļu un dzīvnieku gaļu, kas nav nokauta saskaņā ar islāma likumiem¹⁹.

Tomēr tiesības uz reliģiskās izpausmes brīvību var tikt ierobežotas likumā paredzētajā kārtībā tai apmērā, kas ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā, lai nodrošinātu sabiedrisko drošību, saglabātu sabiedrisko kārtību, aizsargātu veselību vai morāli, vai aizsargātu citu cilvēku tiesības un brīvības. Eiropas Cilvēktiesību tiesa, analizējot šo aspektu, ir norādījusi, ka ir jāsasniedz taisnīgs līdzsvars starp indivīda un sabiedrības interesēm, bet valstij ir noteikta rīcības brīvība personas tiesību nodrošināšanai paredzēto līdzekļu izvēlē²⁰.

[2.1.2] Nacionālais normatīvais regulējums Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19. panta otrajā punktā paredz, ka apcietinātie trīs reizes dienā saņem siltu ēdienu, kas nodrošina organisma dzīvības funkciju normālu norisi, kā arī dzeramo ūdeni jebkurā laikā. Uz šī likuma pamata izdotie Ministru kabineta 19.12.2006. noteikumi Nr. 1022 "Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām"²¹ (turpmāk – Noteikumi Nr. 1022) paredz ieslodzītajiem nodrošināt vairāka veida dienas uztura normas²², tajā skaitā uztura normu Nr. 4 personām, kuras uzturā nelieto gaļas un zivju produktus (veģetāriešiem). Visos cietumos atbilstoši katrai uztura normai tiek izstrādāta un izmantota vasaras un ziemas periodiem paredzēta vienota ēdienkarte ar savstarpēji aizvietojamiem produktiem. Normatīvais regulējums neparedz izņēmumus vai norādījumus pilnvērtīgu maltīšu nodrošināšanai cita veida uztura piekritējiem.

¹⁸ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 07.12.2010. spriedums lietā [Nr.18429/06](#) "Jakóbski pret Poliju", 42.–45.punkts

¹⁹ Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 31.03.2017. spriedums lietā Nr.SKA-698/2017, 8.punkts

²⁰ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 17.12.2013. sprieduma lietā [Nr.14150/08](#) „Vartic v. Romania, 45.punkts

²¹ Ministru kabineta 19.12.2006. noteikumi Nr.1022 [Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām](#). Latvijas Vēstnesis Nr.204, 22.12.2006. Pieņemts:19.12.2006. Stājas spēkā: 23.12.2026.

²² Pamata uztura norma Nr.1; uztura norma nepilngadīgajiem Nr.2; uztura norma Nr.3, kas pielāgota personām ar dažādām veselības problēmām; uztura norma Nr.4 veģetāra uztura piekritējiem; uztura norma Nr.5 veģetārā uztura piekritējiem nepilngadīgajiem.

[2.1.3] Pārbaudes lietas laikā pieprasītā informācija no Rīgas Centrālcietuma un Ieslodzījuma vietu pārvaldes patiesi apliecina, ka atbilstoši Noteikumiem Nr. 1022 kopš 14.02.2024. Jums tiek piemērota veģetārā ēdienkarte Nr. 4, kas ir izstrādāta atbilstoši Veselības ministrijas 24.11.2017. rīkojumam Nr. 212 "Ieteicamās enerģijas un uzturvielu devas Latvijas iedzīvotājiem". Ieslodzījuma vietu pārvalde informē, ka cietumos atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam nav paredzēta cita veida, piemēram, vegānu vai reliģisku motīvu vadīta uztura lietotājiem atsevišķa ēdienkarte, līdz ar to īpašas izcelsmes produktu iegāde, lai nodrošinātu atsevišķu ieslodzīto ēdiena izvēles, nav paredzēta standarta ieslodzīto ēdināšanas nodrošināšanai. Tomēr kā apcietinātajiem, tā arī notiesātajiem ir paredzēta papildus iespēja sev vēlamos pārtikas produktus iegādāties cietuma veikalā. Tiesa gan veikala sortimentu un piedāvāto preču klāstu nosaka komersants, ar kuru ir noslēgta vienošanās par šī pakalpojuma nodrošināšanu. Šādā veidā ieslodzītie var papildināt savu ēdiena klāstu tajā skaitā ar produktiem, ko būtu ieteikts ēst atbilstoši reliģiskajiem uzskatiem un pārlicēbai.

[2.1.4] Latvijas tiesu praksē, vērtējot jautājumu par uztura pielāgošanu cietumos atbilstoši islāmticīgo reliģiskajai pārlicēbai, ir atzīta par pamatotu ieslodzījuma vietu rīcība, kas, respektējot šos ierobežojumus, aizstāj gaļas produktus ar veģetāriem produktiem, piemēram, soju²³. Vērtējot cietumos piedāvātās uztura normas, redzams, ka tās paredz savstarpēji aizvietojamus un uzturvērtībā līdzvērtīgus produktus, kas kopumā nodrošina personai pilnvērtīgu un sabalansētu ikdienas uzturu²⁴. **Līdz ar to Rīgas Centrālcietuma administrācija, piedāvājot Jums ikdienā lietot uzturu atbilstoši uztura normai Nr. 4, rīkojas tiesiski un atbilstoši normatīvā regulējuma prasībām, nepārkāpjot Jūsu tiesības uz reliģijas brīvību.**

[2.1.5] Lai papildinātu savu ēdiena klāstu ar citiem pārtikas produktiem, Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19. panta astotā daļa paredz apcietinātajiem tiesības iepirkties cietuma veikalā. Naudu iepirkumiem veikalā apcietinātie var nopelnīt paši izmantojot cietumā piedāvātās darba iespējas, var arī saņemt pārskaitījumus no privātpersonām (ir pieļaujami arī starptautiski naudas pārskaitījumi). Līdz ar to ir redzams, ka normatīvais regulējums paredz variantu, kuru ieslodzītie var

²³ Administratīvās apgabaltiesas 10.10.2014. spriedums lietā Nr.A420409112, Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 17.01.2013. spriedums lietā Nr.A420409112, 11.3 punkts

²⁴ Ieslodzījuma vietu pārvaldes 08.12.2026. atbildē norādīts: "Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes 15.04.2024. iekšējiem noteikumiem Nr. P-1-406-2024-00013 "Apcietināto un notiesāto personu ēdināšanas organizēšanas kārtība" ir apstiprināti "Metodiskie norādījumi ieslodzīto ēdināšanas organizēšanai ieslodzījuma vietā" un saskaņā ar tiem, ēdiena pagatavošanai ieslodzītajiem tiek izmantotas gatavas ēdienkartes, kas ir izstrādātas katrai uztura normai, vasaras un ziemas periodiem un atbilst Veselības ministrijas 24.11.2017. rīkojumam Nr. 212 "Ieteicamās enerģijas un uzturvielu devas Latvijas iedzīvotājiem"."

izvēlēties gadījumos, ja viņiem ir iebildumi pret cietuma piedāvāto standarta ēdienkarti. Kā ir norādīts Rīgas Centrālcietuma 04.12.2025. atbildē, cietuma veikalā ir iespēja iegādāties pārtikas produktus, kas atbilst Jūsu reliģiskajiem principiem un izvēlēm. Arī Ieslodzījuma vietu pārvalde norāda, ka tai nebūtu iebildumu, ja specifiskais islāma ticībai atbilstošais ēdiens būtu iegādājams cietuma veikalos ar nosacījumu, ka ēdienam nebūtu nepieciešama papildus termiska apstrāde, ko Rīgas Centrālcietumā apcietinātie patstāvīgi kamerā nevar veikt. **Tādējādi Jums tiek piedāvāta iespēja papildināt savu ēdiena klāstu ar tiem specifiskajiem pārtikas produktiem, kurus nenodrošina valsts.** Ja tomēr kāds specifisks pārtikas produkts nav iekļauts veikala sortimentā, ciktāl tas nav pretrunā normatīvajam regulējumam, par tā iegādi būtu nepieciešams individuāli vienoties ar komersantu, jo veikala sortimenta izstrāde nav cietuma kompetencē.

[2.2] Iesniegumā norādāt, ka Ramadāna laikā islāmticīgajiem ir aizliegts baudīt ēdienu gaišajā diennakts laikā. Tāpēc problēmas sagādā noteiktās režīma prasības un ēdiena izsniegšanas grafiks. Tamdēļ izsniegto ēdienu vakarā vai pa nakti nākas ēst jau atdzisušu. Vēlaties panākt, lai Ramadāna laikā izņēmuma kārtā tiek atļauts pienesumā saņemt pārtiku, kuru Jūs varētu lietot nakts laikā.

[2.2.1] Kā tas minēts atzinuma 1.5 punktā, cietums nodrošina ieslodzītajiem reliģiskas aktivitātes, pamatojoties uz Noteikumu Nr. 800 25. punkta un Noteikumu Nr. 523 24. punkta nosacījumiem, proti, atbilstoši izstrādātai un nostiprinātai visiem ieslodzītajiem paredzētai dienas kārtībai, kurā paredzētas dienas aktivitātes un nepārtraukts astoņu stundu naktsmiers (no plkst. 6:00 līdz 22:00²⁵). Naktsmiera laikā ieslodzītajiem ir paredzēts atrasties guļamvietās, pārvietošanās pa kameru, izņemot dabisko vajadzību kārtošanai, ir aizliegta, jo citādi ir apdraudētas citu ieslodzīto tiesības uz nepārtrauktu 8 stundu naktsmieru. Attiecīgi arī reliģisko rituālu veikšana naktsmiera laikā nav paredzēta.

[2.2.2] No Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras atziņām izriet, ka reliģiskie uztura noteikumi, attiecīgi arī gavēņa ieturēšana Ramadāna laikā, ietilpst reliģijas praktizēšanā Konvencijas 9. panta izpratnē²⁶ un, valstij ieslodzījuma apstākļos jānodrošina saprātīgas iespējas to īstenot²⁷, sabalansējot

²⁵ Atbilstoši pārbaudes lietas laikā iegūtajai informācijai no Rīgas Centrālcietuma un Ieslodzījuma vietu pārvaldes, šāda dienas kārtība noteikta Rīgas Centrālcietumā

²⁶ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 07.12.2010. spriedums lietā [Nr.18429/06](#) "Jakóbski pret Poliju" 54.punktā tiesa atzina budisma piekritēja vēlmi baudīt veģetāru pārtiku par atbilstošu viņa praktizējošās reliģijas izpaušmei.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas 17.12.2013 spiedums [lietā Ne.14150/08](#) "Vartic v. Romania" tika analizēts jautājums par kristīgā pareizticīgā gavēņa prasību ievērošanas iespējām (veģetārā uztura lietošanu) cietumā, atzīstot cietuma pienākumu respektēt personas reliģiskās izpaušmes specifiku, nodrošinot viņam līdzīgi kā citiem ieslodzītajiem veģetāro ēdināšanu.

²⁷ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 07.12.2010. spriedumā lietā [Nr.18429/06](#) "Jakóbski pret Poliju" 47.pantā uzsver, ka "neatkarīgi no tā, vai lieta tiek analizēta kā valsts pozitīvs pienākums veikt saprātīgus un atbilstošus pasākumus, lai

indivīda reliģiskās intereses un pārējo sabiedrības locekļu, dotajā gadījumā, ieslodzīto un cietuma darbinieku intereses un faktiskās iespējas. Attiecīgi cietumam ir pienākumu līdzdarboties indivīda reliģisko izpausmu īstenošanā, ciktāl tādas iespējas ir normatīvi noteiktas, nav pretrunā vispārpieņemtajām normām un neierobežo citu personu tiesību nodrošināšanu.

[2.2.3] Ramadāna laiks atbilstoši islāma kalendārim notiek aptuveni no janvāra vidus līdz marta vidum un tā ilgums ir vidēji mēnesis²⁸. Dienas gaišais laiks šajā gada periodā kopsakarā ar cietuma dienas režīma grafiku²⁹ var radīt situāciju, kad cietuma ēdienreizes (ēdiena izsniegšanas grafiks) var iekrist gaišajā diennakts laikā, kad ēdiena baudīšana atbilstoši islāma ticības prasībām Ramadāna laikā nebūtu pieļaujama.

[2.2.4] Ieslodzījuma vietu pārvaldes paskaidrojumā norādīts, ka ēdiena pagatavošana un baudīšana pēc naktsmiera iestāšanās atbilstoši režīma prasībām nav pieļaujama drošības un iekšējās kārtības nodrošināšanas nolūkos, jo tas traucētu citu ieslodzīto naktsmieram. Kā arī kamerā saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nav atļauts turēt ēdiena pagatavošanas vai uzsildīšanas ierīces (izņemot elektrisko tējkannu), jo tas ir pretēji ugunsdrošības noteikumiem. Tāpēc patstāvīgi uzsildīt vai no jauna pagatavot (termiski apstrādājot) ēdienu kamerā nav iespējams objektīvu iemeslu dēļ.

No iepriekš minētā secinu, ka Ramadāna laikā apcietinātajiem var nebūt iespējams baudīt siltas visas cietuma piedāvātās ēdienreizes. Cietuma rīcība, izsniedzot ēdienu ieslodzītajiem, tiek veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un visiem ieslodzītajiem saistošajai dienas kārtībai. Patstāvīga ēdiena uzsildīšanu kamerā apcietinātajiem objektīvu iemeslu dēļ nav paredzēta.

[2.2.5] Vērtējot izteikto vēlmi Ramadāna laikā saņemt piensumos pārtiku, kuru būtu iespējams baudīt diennakts tumšajā laikā, redzams, ka Apcietinājumā turēšanas kārtības likums 21. panta 1. punktā un no tā izrietošie Noteikumi Nr. 800 10. pielikumā neparedz pārtikas produktu saņemšanu piensumu vai sūtījumu veidā. Šāds aizliegums noteikts, lai novērstu būtiskus drošības un epidemioloģiskos riskus³⁰. Aizliegums ir spēkā visās ieslodzījuma vietās un nav atkarīgs no

nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja tiesības saskaņā ar 9. panta 1. punktu, vai kā valsts iestādes iejaukšanās, kas attaisnojama saskaņā ar 2. punktu, piemērojamie principi ir lielā mērā līdzīgi. Abos kontekstos ir jāņem vērā taisnīgais līdzsvars, kas jāpanāk starp indivīda un visas sabiedrības konkurējošajām interesēm ”

²⁸ [Islamic finder](#) ir starptautiska privāta (nevalstiska) tiešsaistes platforma un bezpeļņas projekta veida organizācija, kas kopš 1998. gada nodrošina musulmaņiem visā pasaulē reliģisko informāciju (t.sk. lūgšanu un Ramadāna laikus), un tā balstās uz starptautiski atzītiem astronomiskiem aprēķiniem un tiek plaši izmantota musulmaņu kopienās

²⁹ No iepriekš Tiesībsarga biroja darbinieku cietuma apmeklējumiem izriet, ka cietumos dienas kārtība paredz brokastu izsniegšanu laikā no 7:00 līdz 8:00, pusdienas laikā no 12:00 līdz 13:00, bet vakariņas laikā no 17:30 līdz 18:30. Rīta celšanās ap 6:30 un gulēt iešana ap 22:30. Rīgas Centrālcietumā naktsmiera laiks ir no 22:00 līdz 6:00

³⁰ Rīgas Centrālcietuma 04.12.2025. vēstule Nr.N-3-2025-19485 tiesībsargam pārbaudes lietas ietvaros

apcietinājuma vai soda izpildes režīma. **Līdz ar to Jūsu vēlme saņemt pienesumos pārtikas produktus nav atbilstoša spēkā esošajam regulējumam. Cietumos noteiktais aizliegums saņemt pārtikas produktus ir tiesisks, un tiesības uz reliģiskās pārliecības brīvību ir ierobežotas saskaņā ar likumu.** Aizliegums saņemt pienesumos un sūtījumos pārtikas produktus ir pamatots ar plašākas sabiedrības interesēm - drošības un epidemioloģisko prasību garantēšanu visā ieslodzījuma vietā, attiecīgi ir atbilstošs Satversmes 116. panta kritērijiem. Pārtikas produktus, kurus varat baudīt starplaikos starp ēdienreizēm vai citā cietuma režīmam pieļaujamā laikā, iespējams patstāvīgi iegādāties cietuma veikalā.

[2.3] Iesniegumā norādāt, ka esat izteicis Rīgas Centrālcietuma darbiniekiem vēlēšanos atrasties vienā kamerā kopā ar līdzīgi domājošiem islāmticīgajiem (musulmaņiem), tomēr Jūsu vēlmes nav realizētas. Tā rezultātā sadzīvisku iemeslu dēļ Jums mēdzot rasties konflikti ar citādi domājošajiem kameras biedriem. Vēlaties panākt, lai izvietojumā pa kamerām ņemtu vērā reliģisko aspektu.

[2.3.1] Ieslodzīto izvietošana pa kamerām un vienībām ir cietuma ekskluzīva funkcija. Atbildīgajiem cietuma darbiniekiem pieņemot atbilstošus lēmumus ir jāvadās pēc Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 11. pantā un Noteikumu Nr. 800 22. punktā noteiktajām prasībām. Atbilstoši tām ir būtiski apcietinātos izvietot, ievērojot noteiktas iekšējās drošības un izmeklēšanas intereses, ņemot vērā personas izolācijas prasības, izdarītā nozieguma veidu un īpatnības, personas psiholoģisko un personisko saderību ar kameras biedriem un citus būtiskus apstākļus. Arī starptautiskās rekomendācijas, piemēram, Eiropas Cietumu noteikumi 17.2 punktā noteic, ka "veicot ieslodzīto izvietšanu, ņem vērā arī notiekošās kriminālizmeklēšanas, drošības un aizsardzības prasības, kā arī to, ka ikvienam ieslodzītajam ir jānodrošina piemērots ieslodzījuma režīms".

[2.3.2] Normatīvais regulējums Latvijā neparedz to, ka vienas konfesijas vai reliģiskās pārliecības ieslodzītos ir jāizvieto vienkopus. **Ticības vai reliģisko uzskatu vērtēšana var būt viens no personības raksturojošiem kritērijiem, lai lemtu jautājumu par to, kurā vienībā un kamerā tiks izvietots ieslodzītais. Tomēr šis kritērijs ir jāvērtē kopsakarībā ar citiem būtiskiem apstākļiem, kas noteiktās situācijās var prevalēt pār reliģisko uzskatu aspektu.**

Latvijas tiesu judikatūrā saskatāma atziņa, ka "personas subjektīvā neapmierinātība ar to, ka cietuma kamerā ievietoto ieslodzīto dzīves un reliģiskie uzskati atšķiras, nevar tikt uzskatīts par pamatu nepildīt cietuma darbinieku likumīgās prasības."³¹ Līdz ar to Jums nav subjektīvu tiesību

³¹ Administratīvā rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama 23.09.2021. spriedums lietā Nr. A42-01904-21/42 8.punkts

atteikties atrasties kamerā ar citas konfesijas pārstāvjiem vai arī uzstāt uz izvietošanu kopā vienīgi ar islāmticīgajiem. **Nemot vērā iepriekš minēto, nav pamats uzskatīt, ka ieslodzīto izvietošana kamerā kopā ar citas konfesijas pārstāvjiem būtu uzskatāma par tiesību uz reliģisko pārliecību pārkāpumu.**

[2.3.3] Nevar noliegt, ka starp ieslodzītajiem sadzīvisku iemeslu vai personisko īpašību nesaderību dēļ var rasties domstarpības. Šādā gadījumā nepieciešams vērsties pie cietuma darbiniekiem vai administrācijas pārstāvjiem un ziņot par radušām problēmām. Pārbaudes lietā no ieslodzījuma vietu pārvaldes un Rīgas Centrālcietuma saņemtās informācijas redzams, ka nevienā no minētajām iestādēm nav saņemtas Jūsu sūdzības par konfliktiem ar kameras biedriem vai citām ar reliģisko aspektu saistītām lietām. Nav saņemtas arī kameras biedru sūdzības par to, ka Jūsu reliģiska rakstura darbības traucētu viņu ikdienu. Tāpēc nav iespējams vērtēt Rīgas Centrālcietuma vai uzraugošās iestādes rīcību - iespējamo bezdarbību saistībā ar Jūsu problēmu risināšanu. Ja joprojām saskaraties ar šāda rakstura vai cita veida problēmām, esat aicināts par to nekavējoties ziņot cietuma darbiniekiem.

[2.4] Iesniegumā norādāt, ka soda izolatorā nav ļauts ņemt līdzī pulksteni, tāpēc nav iespējams patstāvīgi sekot līdzī lūgšanu laikiem un nākas vērsties pēc palīdzības pie cietuma darbiniekiem. Esot bijis precedents, kad Rīgas Centrālcietuma darbinieki esot vēlējušies atņemt līdzī paņemto Korāna kopiju. Tāpēc vēlaties panākt oficiālu atļauju lietot šos priekšmetus soda izolatoros.

[2.4.1] Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 34. panta pirmā daļa noteic, ka "Apcietinātajam atļauts uz soda izolatoru ņemt līdzī personiskās higiēnas priekšmetus, brilles, kontaktlēcas, rakstāmpiederumus, aploksnes, ar krimināllietu saistītos pierakstus un dokumentus, kā arī — ar ārsta atļauju — tehniskos palīg līdzekļus un medikamentus." Attiecībā uz jau notiesātām personām Noteikumu Nr. 523 96. punkts papildus iepriekš uzskaitītajam sodu izolatorā atļauto priekšmetu sarakstam paredz arī iespēju ņemt līdzī vienu grāmatu. Kā norādīts pārbaudes lietas laikā saņemtajā ieslodzījuma vietu pārvaldes 08.12.2025. vēstulē "grāmatas izvēlē ierobežojumu nepastāv, proti, tas var būt arī Korāns. Regulāra Korāna lasīšana musulmaņu ticībā ir svarīga nozīme, bet tas nav paredzēts kā ikdienas obligāts nosacījums. Tomēr Cietumā ir atbalstīta prakse ļaut arī apcietinātajiem soda izolatorā turēt Bībeli vai citu reliģisku grāmatu." **Tādējādi pārbaudes lietā iegūtā informācija liecina, ka Rīgas Centrālcietuma soda izolatorā apcietinātajiem netiek liegta iespēja disciplinārsoda laikā turēt pie sevis vienu grāmatu, kas var būt arī reliģiska rakstura.**

Redzot to, ka ieslodzījuma vietās attiecībā uz notiesātajiem un apcietinātajiem disciplinārsoda izpildes laikā tiek piemērots vienāds tiesību apjoms, kas no cilvēktiesību viedokļa ir atzīstama par pozitīvu praksi, **normatīvā regulējuma skaidrības nolūkos būtu precizējams tiesiskais regulējums attiecībā uz apcietināto personu tiesībām soda izolatorā turēt vienu grāmatu.**

[2.4.2] Kā redzams no iepriekš 2.4.1. punktā minētās tiesiskā regulējuma analīzes, soda izolatorā atļauto priekšmetu saraksts neparedz rokas pulksteņa valkāšanu vai cita veida pulksteņa turēšanu kamerā disciplinārsoda laikā. Ieslodzījuma vietu apmeklējuma laikā Tiesībsarga biroja darbinieki nav novērojuši to, ka soda izolatoros būtu uzstādīti sienas pulksteņi. **Līdz ar to var rasties situācija, kad soda izolatorā ievietotajam ieslodzītajam ir grūtības sekot līdzi laika plūsmai, jo īpaši, ja tā ir saistīta ar reliģisko rituālu veikšanu konkrētā laikā.**

[2.4.3] Augstākā tiesa ir norādījusi, ka, vērtējot reliģisku priekšmetu nepieciešamību, uzmanība jāpievērš nevis pašam priekšmetam, bet gan tā funkcijai rituāla izpildē. Piemēram, vērtējot jautājumu par lūgšanu paklāja pieļaujamību cietumā, tiesa secināja, ka obligāta ir nevis paša paklāja, bet gan lūgšanu vietas šķīstības nodrošināšana, ko var panākt arī ar citiem līdzekļiem³². Pēc analogijas, islāmticīgajam ir nepieciešams nevis pulkstenis kā tāds, bet gan līdzeklis, lai noteiktu precīzu lūgšanu laiku.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka ieslodzītajiem piemērotajiem ierobežojošiem pasākumiem, tajā skaitā aizliegumam turēt pulksteni, ir jābūt saprātīgiem saistībā ar deklarēto izolācijas mērķi³³. Drošības vai citu objektīvu iemeslu dēļ aizliedzot lietot reliģiska rakstura priekšmetus, iestādei ir pozitīvs pienākums meklēt taisnīgu līdzsvaru un piedāvāt alternatīvus risinājumus, kas ļautu ieslodzītajam īstenot savas tiesības uz reliģijas brīvību³⁴.

[2.4.4] Pārbaudes lietas ietvaros lūdzu uzrunātās iestādes vērtēt šo ierobežojumu no praktiskā aspekta. Rīgas Centrālcietuma administrācija 04.12.2025. atbildē norāda, ka “pirmšķietami nesaskata būtiskus riskus, ļaujot ieslodzītajiem, ja pastāv objektīva nepieciešamība, kas pamatota ar reliģiskajiem apsvērumiem, soda izolatorā lietot galda vai rokas pulksteni.” Kā norādīts saņemtajā atbildē, Rīgas Centrālcietumā neesot saņemti Jūsu iesniegumi ar lūgumu atļaut soda izolatorā ņemt

³² Latvijas Republikas Senāta Administratīvo lietu departamenta 29.04.2016. spriedums lietā SKA-58/2016, 7.punkts

³³ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 07.06.2011. spriedums [lietā Nr.30042/08](#) “Csüllög pret Ungāriju”, 34.punkts. Spriedumā aplūkots gadījums saistībā ar personas ievietošanu cietumā īpašā drošības kamerā izolācijā no citiem ieslodzītajiem. Lai arī apstākļi nav identiski ar ieslodzītā ievietošanu soda izolatorā, tomēr abos gadījumos vērojama personas izolācija, turēšana atsevišķi no pārējiem un ar to saistītie specifiskie tiesību ierobežojumi, tajā skaitā, attiecībā un konkrētu mantu (pulksteņa, tējas maisiņu un grāmatu) lietošanu.

³⁴ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 07.12.2010. spriedums lietā [Nr.18429/06](#) “Jakóbski pret Poliju”, 54.punkts

līdz pulksteni, tāpēc Jūsu konkrētā prasība nav vērtēta. Cietumā līdzšim neesot arīdzan prakses šādu gadījumu risināšanā. Tomēr šis jautājums varētu tikt individuāli vērtēts, ja rastos tāda vajadzība.

[2.4.5] Analizējot aizliegumu soda izolatorā lietot pulksteni samērīgi ar disciplinārsoda mērķa sasniegšanu, secinu, ka pulkstenis disciplinārsoda izpildes laikā nav pirmās nepieciešamības priekšmets. Pulksteņa neesamība būtiski neietekmē ieslodzītā ikdienu soda izolatorā. Tomēr noteiktos apstākļos sekošana līdz laikam var būt nozīmīga ieslodzītā ikdienas sastāvdaļa, kā tas ir attiecībā uz islāmticīgo reliģiskās pārliecības būtisku izpausmi – rituālo lūgšanu veikšanu noteiktā diennakts laikā.

Rīgas Centrālcietuma nostāja veikt individuālu lūgumu izvērtējumu, tādējādi ļaujot personai pašai autonomi sekot līdz laikam un piekopt būtiskas reliģiskās prakses, neapgrūtinot darbiniekus ar papildus pienākumu informēt par aktuālo pulksteņa laiku, vērtējama kā pozitīva un atbalstāma nostāja.

[2.5] Iesniegumā norādāt uz islāmticīgo reliģijas izpausmi, kas paredz vairākus mazgāšanās rituālus. Rīgas Centrālcietuma kamerās nav ierīkotas autonomas dušas, kā arī nav regulāra siltā ūdens padeve kamerā. Pirts apmeklējums notiek 2 reizes nedēļā. Tāpēc pilno apmazgāšanos nākas veikt kameras tualetes telpā bļodā ar ūdeni. Vēlaties panākt atļauju apmazgāšanās rituālu pirtī veikt arī ārpus noteiktā grafika, vai arī nodrošināt kamerā dušu ar karsto ūdeni.

[2.5.1] Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 19. panta sestā daļa nosaka, ka “ne retāk kā reizi septiņās dienās apcietinātais mazgājas pirtī vai dušā”. Latvijas Republikas Augstākā tiesa 30.09.2016. spriedumā lietā Nr.SKA-311/2016 ir vērtējusi jautājumu attiecībā uz notiesātajām personām un norādījusi, ka no normatīvā regulējuma izriet cietuma administrācijas pienākums nodrošināt ieslodzītajam iespēju mazgāties ne retāk kā reizi septiņās dienās pirtī vai dušā, t.i., nomazgāt visu ķermeni. **Tāpat attiecīgā norma paredz iestādes rīcības brīvību vērtēt individuālus lūgumus nomazgāties biežāk nekā to paredz cietuma noteiktais dienas kārtības grafiks.** Šāds pats princips būtu attiecināms arīdzan uz apcietinātajām personām.

Mazgāšanās biežums ir atkarīgs no nepieciešamības, tāpat – no faktiskajiem apstākļiem, kādos persona atrodas un kas var ietekmēt nepieciešamību mazgāties biežāk vai retāk, tomēr nepieciešams izpildīt minimālās normatīvajos aktos noteiktās prasības. Normatīvā regulējuma prasības neparedz obligātu pienākumu cietumam nodrošināt patstāvīgu karstā ūdens padevi kamerā vai ik dienas pirts apmeklējumu. Ir būtiski vērtēt katra individuālā gadījuma specifiskās

īpatnības un rast pēc iespējas optimālāku problēmas risinājumu, lai ieslodzītajam būtu iespēja ievērot personīgās higiēnas prasības pietiekamā apjomā.

[2.5.2] Lai nodrošinātu ikviena ieslodzītā tiesības uz higiēnas prasību ievērošanu, Rīgas Centrālcietumā ieslodzītajiem ir iespēja 2 reizes nedēļā apmeklēt pirti un pilnībā nomazgāties. Normatīvais regulējums neparedz aizliegumu individuālos apstākļos pirts apmeklējumus nodrošināt biežāk. **Cietumu infrastruktūrai ir jātiecas uz to, lai iespēja nomazgāties cietumos tiktu nodrošināta patstāvīgi kamerā vai vienībā brīvi pieejamā dušas telpā neatkarīgi no personas reliģiskās pārliecības izpausmēm vai citiem apstākļiem.**

Ne Jūs, ne pārbaudes lietā saņemtās ziņas no ieslodzījuma vietu pārvaldes un Rīgas Centrālcietuma nenorāda uz to, ka Jūs būtu vērsies pie cietuma vadības ar lūgumu risināt jautājumu par biežāku pirts apmeklējumu. Tāpēc nav iespējams vērtēt cietuma vai uzraugošās iestādes rīcību - iespējamo bezdarbību saistībā ar Jūsu problēmas risināšanu.

[2.6] Norādāt, ka atšķirībā no kristīgās konfesijas piekritējiem, islāmticīgajiem cietumos ir grūtāk satikt garīdznieku – imāmu. Gada laikā esat ar garīdznieku ticis vien 3 reizes. Vēlaties panākt biežāku imāma klātbūtni ieslodzījuma vietās.

[2.6.1] Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 27. pants paredz, ka apcietinātā garīgo aprūpi veic ieslodzījuma vietu pārvaldes kapelāna dienests, kas organizē un koordinē reliģisko organizāciju reliģiskās darbības izmeklēšanas cietumos. Apcietinātajam ir tiesības lūgt kapelānu, lai viņš pieaicina apcietinātā ticības garīdznieku un noorganizē reliģiskās darbības atbilstoši cietuma iekšēji noteiktajai kārtībai. Attiecīgi tikšanās ar garīdznieku cietumā var notikt pēc ieslodzītā izrādītās iniciatīvas vai arī pēc garīdznieka ierosmes, ja iepriekš šāda mijiedarbība ir bijusi.

[2.6.2] Saskaņā ar ieslodzījuma vietu pārvaldes sniegto informāciju, Rīgas Centrālcietuma kapelāni sadarbojas ar virkni reliģisko organizāciju un draudzēm, tostarp, ar Latvijas Islāma draudzi. Ņemot vērā, ka cietumos ik dienu nav pieejami dažādu konfesiju garīdznieki, to uzaicināšana uz attiecīgo ieslodzījuma vietu tiek organizēta, ja ir saņemts personas lūgums pēc garīgā atbalsta. Garīdzniekam ierodoties iestādē, ieslodzītais tiek izvests no kameras uz iepriekš ieplānotu satikšanos. Kā informē ieslodzījuma vietu pārvalde, Islāma draudzes priekšsēdētājs Igors Siders, atrodoties Latvijā, apmeklē Rīgas Centrālcietumu reizi nedēļā. Laika posmā līdz 08.12.2025. Jūsu tikšanās ar Islāma draudzes pārstāvi notika 22.05.2025., 29.05.2025., 07.09.2025., 09.10.2025., 23.10.2025., 30.10.2025. un 13.11.2025. Šādu informāciju apstiprina arī Rīgas Centrālcietuma sniegtā informācija. **Ja vēlaties arī**

turpmāk šāda veida tikšanās, Jums sava vēlme ir jādara zināma Rīgas Centrālcietuma vadībai vai kapelānam. Pārbaudes lietas laikā nav saskatīti šķēršļi, kas liecinātu par Rīgas Centrālcietuma jaunprātīgu rīcību, liedzot vai kavējot Jums tikšanos ar islāmticīgo garīdznieku.

Secinājumi

[1] Tiesību uz reliģiskās pārliecības brīvību paredz, ka ikvienam ir tiesības izvēlēties savu ticību, piekrist tās mācībai un vērtībām. Iekšējā cilvēka reliģiskā ticība nevar tikt ārēji ierobežota. Tomēr valsts pie noteiktiem apstākļiem var pieņemt tiesību normas un veikt pasākumus, kas ierobežo reliģiskās pārliecības ārējās izpausmes, ciktāl tas nepieciešams citu būtisku cilvēktiesību nodrošināšanai.

[2] Individīda tiesību uz reliģiskās pārliecības brīvību un citu sabiedības locekļu, dotajā gadījumā citu ieslodzīto tiesību sabalansēšanas nolūkos nereti nepieciešams veikt individuālus situācijas izvērtējumus vai piedāvāt alternatīvas iespējas, kā nodrošināt aktīvi praktizējošu ticīgo reliģiskās pārliecības faktiskās izpausmes.

[3] Aspektā par atbilstošas pārtikas (halal) gaļas baudīšanu, secinu, ka cietuma administrācija, piedāvājot islāmticīgajiem ikdienā lietot uzturu atbilstošu uztura normai Nr. 4, rīkojas atbilstoši normatīvā regulējuma prasībām, nepārkāpjot tiesības uz reliģijas brīvību. Vienlaikus ieslodzītajiem ir paredzēts alternatīvs pārtikas sagādes veids – iespēju nopirkt cietuma veikalā specifiskus pārtikas produktus, kuri nav pretrunā normatīvajam regulējumam.

[4] Secinu, ka Ramadāna laikā apcietinātajiem var nebūt iespējams baudīt siltas visas cietuma piedāvātās ēdienreizes, jo to izsniegšana lielākoties notiek diennakts gaišajā laikā. Cietums ēdienu ieslodzītajiem izsniedz atbilstoši normatīvo aktu prasībām un visiem ieslodzītajiem saistošai dienas kārtībai. Patstāvīga ēdiena uzsildīšanu kamerā apcietinātajiem objektīvu iemeslu dēļ nav paredzēta.

[5] Ticības vai reliģisko uzskatu vērtēšana var būt viens no personības raksturojošiem kritērijiem, lai lemtu jautājumu par to, kurā vienībā un kamerā tiks izvietots ieslodzītais. Tomēr šis kritērijs ir jāvērtē kopsakarībā ar citiem būtiskiem apstākļiem, kas noteiktās situācijās var prevalēt pār reliģisko uzskatu aspektu.

[6] Rīgas Centrālcietuma soda izolatorā ievietotajiem islāma ticīgajiem apcietinātajiem netiek liegta iespēja disciplinārsoda laikā turēt pie sevis vienu grāmatu, kas var būt arī reliģiska rakstura (Korāns). Rīgas Centrālcietuma administrācija pieļauj individuālas izvērtēšanas iespējas gadījumos, ja

ieslodzītie lūgtu soda izolatoros atļaut lietot pulksteni, lai sekotu līdz rituālo lūgšanu veikšanai noteiktā diennakts laikā. Šādu cietuma nostāju vērtēju ļoti pozitīvi.

[7] Normatīvais regulējums pieļauj individuālu vērtējumu par papildus pirts apmeklējuma nodrošināšanu, ja pati persona šādu lūgumu ir izteikusi. Cietumu infrastruktūrai Latvijā ir jātiecas uz to, lai iespēja nomazgāties cietumos tiktu nodrošināta patstāvīgi kamerā vai vienībā brīvi pieejamā dušas telpā ikvienam ieslodzītajam neatkarīgi no personas reliģiskās pārliecības izpausmēm vai citiem apstākļiem.

[8] Rīgas Centrālcietumā sadarbībā ar kapelānu ir iespējams uzaicināt islāmticīgo garīdznieku, kas cietumā tiek arī praktizēts. Lai nodrošinātu individuālas garīga rakstura tikšanās, ieslodzītajam sava vēlme ir jādara zināma Rīgas Centrālcietuma vadībai. Pārbaudes lietas laikā nav saskatīti šķēršļi, kas liecinātu par Rīgas Centrālcietuma ļaunprātīgu rīcību, liedzot vai kavējot tikšanos ar islāmticīgo garīdznieku.

Pārbaudes lietā Rīgas Centrālcietuma rīcībā nekonstatēju Jūsu tiesību pārkāpumu.

Rekomendācija

Pamatojoties uz Tiesībsarga likuma 25. panta pirmo un trešo punktu, pārbaudes lieta tiek pabeigta ar rekomendāciju **Tieslietu ministrijai**, normatīvā regulējuma skaidrības nolūkos, izstrādāt grozījumus Apcietinājumā turēšanas kārtības likumā, atrunājot arī apcietinātajiem, analogiski kā notiesātajiem, tiesības soda izolatorā turēt vienu grāmatu.

Rekomendāciju kontroles termiņš tiek noteikts **līdz 2026. gada 1. decembrim**, līdz kuram Tieslietu ministrija tiek aicināta izstrādāt un virzīt grozījumus tiesiskā regulējuma pilnveidošanai.

Ar cieņu
tiesībsardze

Karina Palkova